

DRAGOSTEA CARE NU MOARE NICIODATĂ. CÂTEVA GÂNDURI ASUPRA AGONISITEI DE CARTE A LUI VIRGIL CÂNDEA

POLICARP CHIȚULESCU

De-a lungul vieții, pașii ne poartă prin multe locuri pe care le luăm cu noi, sau în care lășăm o parte din noi. Atunci când am iubit locurile și oamenii lor, în ei rămâne dragostea noastră, iar dorința de revenire și reîntâlnire nu moare niciodată. Această dragoste nemuritoare pe care noi o revărsăm asupra locurilor și persoanelor posedă și o anumită energie creatoare care face să rodească binele, astfel încât, urmele lăsate de noi sunt regășibile și vizibile și după veacuri. Dacă aflăm înaintea lui Dumnezeu-Dragoste o oarecare îndrăzneală a mijlocirii, cred că El ne hărăzește după plecarea din viața efemeră și o anumită putere a înrâuririi binelui acolo unde am dăruit, jerfit și iubit.

Pe academicianul Virgil Căndea nu am avut șansa de a-l întâlni personal, dar am cunoscut urmele iubirii sale în locul pe care el l-a adăpostit și purtat întreaga viață în tainița inimii, Antimul. Se știe că Virgil Căndea venea aici la întâlnirile isihaste, de înnoire și întărire a duhului, aceasta în calitate de student teolog (1951-1955) și de mare admirator al ierarhului ctitor despre care a și scris și a cărui epocă l-a urmărit întreaga activitate științifică. Aceste momente clasificate ca „dușmănoase” de regimul stalinist care guverna țara au marcat pentru vecie pe absolut toți participanții care au rodit fiecare la locul și la timpul său. Dar venirea lui Virgil Căndea la Antim s-a mai legat de un motiv anume: vechea bibliotecă a Sfântului Sinod pe care a cercetat-o până la moarte. Presupunem o anumită contribuție a lui Virgil Căndea la reorganizarea pe baze științifice a acestei bogate colecții rectitoriale de patriarhul Justinian. Acesta din urmă a dispus în 1959 reamenajarea palatului Sf. Sinod, astfel încât pe jumătatea de nord a clădirii au fost montate în fostele birouri, elegante dulapuri de bibliotecă, sala de întruniri pictată de Olga Greceanu devenind sală de lectură. Aici au fost aduse bibliotecile deosebit de valoroase ale școlilor bisericești desființate în 1948: *Seminarul Nifon*, *Seminarul Central*, *Internatul Teologic*, vechea bibliotecă a Antimului și alte donații de la oameni de vază ai culturii: pr. acad. Nic. M. Popescu, ep. Nicolae Popovici etc. Responsabil cu întocmirea cataloagelor de bibliotecă a fost numit eruditul clasicist, pr. D. Fecioru ș.a., care preda limba greacă la Institutul Teologic chiar când Virgil Căndea era student acolo. Cert

este că pe cartea de căpătâi care a orientat organizarea colecțiilor de la Sf. Sinod, „Instrucțiuni provizorii pentru funcționarea serviciilor” publicată de Biblioteca Academiei în 1940, am găsit semnătura lui Virgil Cândeș, iar pe pagina următoare, pe cea a pr. D. Fecioru. În anii cât pr. Fecioru a fost bibliotecar-responsabil la Sf. Sinod, Virgil Cândeș era angajat la Biblioteca Academiei (coleg cu un alt mare iubitor și trăitor al Antimului, Al. Dușu), așadar o colaborare între cei doi bibliotecari este posibilă și verosimilă. Dar contribuția lui Virgil Cândeș la temeluirea Bibliotecii Sinodului a continuat și peste decenii... Mai întâi trebuie spus că pentru el, trecerea timpului a reprezentat prilej de îmbogățire a sufletului, a minții dar și a bibliotecii personale. Pentru un cărturar de talia sa, biblioteca era cea mai de preț avere și sursa cea mai necesară și la îndemână pentru nenumăratele studii și cărți pe care le-a scris. Biblioteca lui Virgil Cândeș l-a impresionat și pe N. Steinhardt (el însuși posesor al unei imense biblioteci) care nu s-a putut abține să nu o pomenească în *Jurnalul fericirii*. Dar cum spuneam, dragostea dăruită odată nu se pierde căci Pronia veghează la aceasta. Se știe că Biblioteca Centrală Universitară din București a suferit însemnate pierderi după incendiul din decembrie 1989, fapt care l-a întristat și determinat pe Virgil Cândeș să vrea să-și dăruiască biblioteca personală forului de cultură afectat, însă intenția sa nu a fost luată în seamă... anii au trecut pe mai departe, biblioteca sa a primit noi volume. După trecerea pe poarta veșniciei a lui Virgil Cândeș (16 februarie 2007), biblioteca sa a rămas în grija urmașilor care i-au continuat strădania intelectuală și duhovnicească. O parte a acestei biblioteci a fost donată de fiica sa, Ioana Feodorov, Bibliotecii Academiei Române unde sala care păstrează cărțile cu acces liber la raft poartă numele academicianului cărturar. Dar biblioteca lui Virgil Cândeș s-a împărțit acolo unde a fost inima lui, Academia Română și Biserica Ortodoxă Română, spre a fi de folos cercetării și delectării duhului.

Cel care a împlinit misiunea de revenire a lui Virgil Cândeș prin cărțile sale, la Antim, a fost fiul său, Bogdan Cândeș, el însuși, de ani buni, un apropiat colaborator al Patriarhiei. Antimul, locul inimii, al duhovniciei și înduhovnicirii pe care Virgil Cândeș le-a căutat și slujit cum a putut mai bine, atât în viața personală ca și creștin, cât și ca apostol al culturii și spiritualității ortodoxe românești, a primit partea sa de bucurie și zestre de carte.

Astfel, în mai 2007, la puține luni după trecerea la Domnul a lui Virgil Cândeș, fiul său, Bogdan, a făcut prima donație constând în 496 de volume. Momentul nu a fost ales la întâmplare căci, în data de 29 aprilie, Virgil Cândeș ar fi împlinit 80 de ani. Cărțile erau dăruite pentru ca *tezaurul de știință și de cunoaștere spirituală căruia (Virgil Cândeș n.n.) și-a dedicat o bună parte din energia creatoare să se contopească cu acela, mult mai bogat, al Bibliotecii Sfântului Sinod*. Patriarhul Teoctist, bun prieten cu Virgil Cândeș, a notat pe scrisoarea de intenție semnată de Bogdan Cândeș: *Binecuvântări familiei și recunoștință omului de cultură și fiului Bisericii noastre pentru acest dar*. Aprecierea patriarhului se întemeia pe o îndelungată prietenie cu cărturarul pomenit, dar și pe o prețuire a familiei acestuia care, în viziunea îndreptățită a întâistătorului Bisericii, îi purta făclia pe mai departe. Donația cuprindea numeroase exemplare de carte veche românească și străină (sec. XVI-XIX), lucrări de cultură umanistă în limbi clasice sau de circulație. Cartea veche se încadrează cu preponderență în epoca paisiană, subiect care l-a preocupat îndelung pe Virgil Cândeș. Dăruirea de cărți nu s-a oprit aici, ea a continuat din aceeași dragoste a fiului pentru părintele său, care, la fiecare moment de pomenire, i-a marcat memoria prin rugăciuni și printr-o nouă donație către Biblioteca Sfântului Sinod. Astfel, cea de-a doua donație a avut loc în februarie 2008 și a cuprins 221 volume pentru care Preafericitul Părinte Patriarh Daniel i-a trimis, personal, o scrisoare de mulțumire, lucru repetat și cu ocazia celei de-a treia donații petrecute în septembrie 2008. La împlinirea a doi ani de la mutarea la Domnul a lui Virgil Cândeș (feb. 2009), încă 60 de volume s-au adăugat colecțiilor Sf. Sinod, pentru ca altele să-i urmeze în: octombrie 2009, martie 2010, septembrie 2013 (pentru pomenirea de 7 ani a lui Virgil Cân-

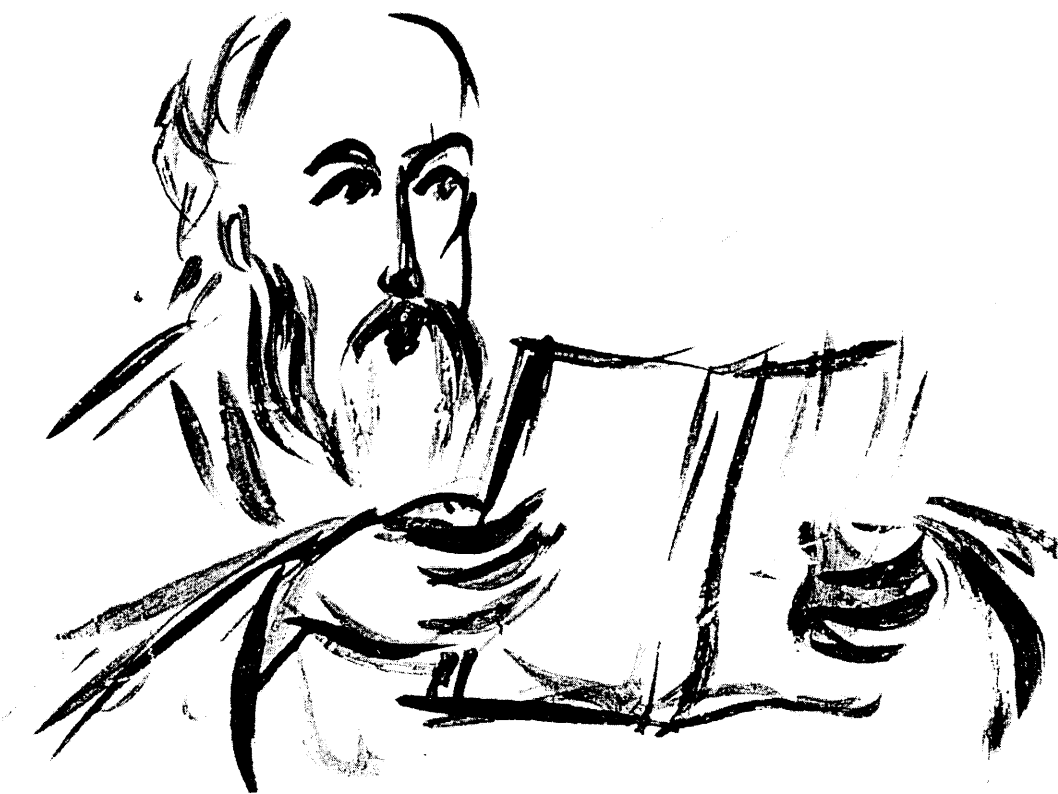
dea care avea să fie în 16 februarie 2014). O nouă și bogată danie, cea de-a opta, a venit din partea domnului Bogdan Căndea recent, în noiembrie 2014.

Astfel, cele aproape 1500 de volume prețioase care formează astăzi, la Biblioteca Sf. Sinod, fondul „academician Virgil Căndea”, îi înscriu printre ctitori pe Virgil Căndea și pe fiul său, așa cum a subliniat într-una din scrisorile sale de mulțumire, chiar Preafericitul Părinte Patriarh Daniel. Toate volumele poartă o ștampilă cu indicația „Am fost vremelnice a lui Virgil Căndea”, cu monograma lui Hristos într-o inimă. Semnul indică prezența lui Hristos în inima posesorului, adică practicarea rugăciunii isihaste pe care a cunoscut-o din tinerețile sale, acolo unde Rugul a ars și nu s-a mistuit pentru că toată căldura și lucrarea sfântă s-au imprimat în zeci și zeci de ucenici ai duhovnicilor de acolo...

Cărțile academicianului Virgil Căndea stau frumos rânduite pe rafturile Bibliotecii sinodale așteptând cititorii. De îndată ce au sosit, ele au fost catalogate și puse la dispoziția doritorilor. Un portret al lui Virgil Căndea ocupă locul meritat cu prisosință, în galeria bine-făcătorilor Bibliotecii sinodale.

Trebuie să evidențiem și faptul că Virgil Căndea a lucrat și prin fiica sa, prof. Ioana Fedodorov. Aceasta fiind o apropiată prietenă a bibliotecii a contribuit cu donații de carte, dar și cu popularizarea Bibliotecii și a colecțiilor sale în cadrul unor evenimente culturale, deschizând noi linii de cercetare și punere în valoare a vechii și bogatei instituții sinodale.

Toate aceste lucrări demonstrează ceea ce am afirmat la început: Virgil Căndea trăiește prin cărțile sale venite la Antimul său drag și dragostea sa, ostenele sale, slujesc celor însetați ca și el, de căutarea veșniciei și a lui Dumnezeu.

Tabor, nr. 5, mai 2015